

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden, bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

300. — 't Portiertje van Roeselare. — 301. De Kleine Tooneelspeelster. — 302. Angstige Dagen. — 303. Antwerpen in Brand. — 304. De Bannelingen. — 305. In het wilde Land. — 306. De Wonderbare Redding. — 307. Fiere Margriet van Leuven. — 310. 't Avontuur van den Schilder. — 311. Het Boefje. — 312. Een onverwachte Reis. — 313. De Geheimzinnige Teekens. — 314. De Spanjaarden te Gheel. — 315. Zwarte Jan. — 316. De Heks van de Moeren. — 317. De Boschwachter van Eikenhof. — 318. Het Tuurtje van Parijs. — 319. De Wolfjager van Turnhout. — 320. De Zeeroovers. — 321. Het Gezin van den Visscher. — De Wilde Cow-Boy. — 323. Keizer Karel te Gent. — 324. De Spanjaarden te Mechelen. — 325. Kerstmis in de Sneeuw. — 326. Een angstig avontuur. — 327. De Reis in den Nacht. — De Zwarte Bende. — 329. Het licht in de Wildernis. — 330. De dankbare Soldaat. — 331. Een keer Wildstrooper. — 332. Het Wonderland. — 333. Het Verloren Testament. — 334. In veilige Haven. — 335. De wonderbare reis van schipper Bontekoe. — 336. Een brutale Feeks. — 337. Vaders vertrouwen. — 338. De vlucht over de Schelde. — 339. Neel's avontuur. — 340. De Zwarte kuiters. — 341. De Held van Afrika. — 342. De Pleegzoon van den Bedelaar. — 343. Het beleg van den Ravenburg. — 344. Een avontuurlijke vacantie. — 345. De vriend van den Indiaan. — 346. De Pelgrims en de Roofridder. — 347. De twee Gemzenjagers. — 348. Het verloren Koffertje. — 349. De Held van Maideghem. — 350. Het verlaten Huis. — 351. De schat in den Kelder. — 352. — Het huis in de Dennen. — 353. De vriend van den Zeekapitein. — 354. De gestrafte Hoogmoed. — 355. Grootmoeders helpers. — 356. Een Vlaamsche jongen in Amerika. — 357. De jonge Kolonist. — 358. De herder van de Hooglanden. — 359. Na lijden komt verblijden. — 360. De twee Robinson Crusoe's. — 361. Edelmoedigheid beloond. — 362. De Durver. — 364. De Durver in de Prairie. — 365. De jonge Hovenier. — 366. De sluwe Goochelaar. — 367. De valsche Boudewijn. — 368. De zonderlinge Bezoeker. — 369. De schrik van het Dorp. — 370. De Plaaggeest. — 371. Bij de Eskimo's. — 372. Ewyn, de lijfeigene. — 373. De eenzame hoeve. — 374. Het Schot in den Avond. — 375. De Stiefmoeder. — 376. Gescheiden Vrienden. — 377. Het Avontuur der Kerstzangers. — 378. Hoogmoed gebroken. — 379. De Cirkusjongen. — 380. Uit het Cirkus. — 381. Het Spookschip.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Baasrode.

Nr. 385.

A. HANS

Een Avontuur aan de Grens

Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

EEN AVONTUUR AAN DE GRENS

I.

Emiel Vervelde was vijftien jaar, toen hij klerk werd op het kantoor van den bouwondernemer Boeke. Hij werkte er nu zes maanden. Hij was al een steun voor zijn moeder, een weduwe, die een winkeltje hield, en ook nog voor twee schoolgaande meisjes te zorgen had, Nelly en Anna, twaalf en tien jaar oud.

Mijnheer Boeke was geen gemakkelijke meester. Hij werd al oud en kon zich erg kwaad maken op jongere ondernemers, die op meer nieuwerwetsche wijze bouwden en hem nog al eens een zaak voor de neus weg haalden. Vooral op zekeren mijnheer Lauwers was hij gebeten.

Dan werkte mijnheer Boeke zijn kwaad humeur nog al eens op zijn personeel uit. Alleen George Martin scheen geen kwaad bij hem te kunnen doen. Hij was de secretaris van mijnheer Boeke en vergezelde hem in de auto naar de plaatsen, waar er gebouwd werd. George Martin

stuurde dan zelf de auto. Dat was ook gemakkelijker voor den baas.

Mijnheer Boeke, die dicht bij Roeselare woonde, had veel klanten in Noord-Frankrijk, vooral te Tourcoing en Roubaix. Hij liet er metsen en timmeren door Vlaamsche werklieden die dagelijks met trein of autobus over en weer reisden.

George Martin had op het kantoor veel te vertellen, meer dan de boekhouder, en Emiel Vervelde moest ook aan hem gehoorzamen. Martin snauwde hem dikwijls toe, al deed Emiel flink zijn best. De knaap wist wel waarom George Martin een «piek op hem had», zooals hij het noemde. George Martin, of eigenlijk zijn vrouw, hield ook winkel in dezelfde straat als Emiel's moeder. Maar er kwamen meer klanten bij de laatste, zeker omdat zij een weduwe was. En Martin maakte zich daarover kwaad. Hij zelf verdiende toch een goed loon. Gunde hij dan een ander het dagelijksch brood niet?

Als Martin onrechtvaardig was op het kantoor tegen Emiel, moeide de boekhouder, mijnheer Brouwers er zich wel eens mee. Hij was een rechtvaardig man en hield Emiel de hand boven het hoofd.

Op zekeren dag, toen mijnheer Boeke al naar huis was, riep George Martin Emiel bij zich in het bureel van den meester. Het was zes uur en de boekhouder en de andere klerken gingen heen.

— Ge moet nog een half uur blijven, zei Martin. Deze brieven dienen klaar te zijn voor de avondpost. Klop ze eens vlug op de machiene. En daarna moet ge deze lijst afschrijven... Zorg, dat ge niet mist in de cijfers!

— Hij houdt me en niet een ander, omdat hij weet, dat ik 's avonds moeder in den winkel help. Dat kan hij ook al niet verdragen, dacht Emiel, wat nijdig.

Maar hij zette zich toch gewillig voor de schrijfmachiene en tikte de brieven.

— Nu deze lijst, hernam Martin

— Ook met de schrijfmachiene?

— Neen... met de pen. Doe dat maar in het groote bureel, op uw plaats. En niet missen! Het moet heel juist zijn.

Emiel ging aan zijn eigen lessenaar zitten en werkte nauwgezet voort.

— Het wordt wel zeven uur, eer ik thuis kom, dacht hij.

Eindelijk was hij klaar. Hij bracht het net overgeschreven stuk aan Martin.

— Ge moet zoo leelijk niet kijken, omdat ge moest blijven, zei deze. Ik heb het recht u te houden als er veel werk is. Gij zijt de jongste van de klerken. Ge zoudt liever bij uw moeder achter den toog staan, hé!

— Ik mag toch moeder wel helpen zeker!

— O, ja! Met uw prullenwinkel... Maar wees beleefd tegen mij! Ge kunt nu gaan!

Emiel zei niets meer. George Martin was een onrechtvaardig en zelfs een hatelijk mensch. Maar hij fleemde mijnheer, die hem niet door en door kende.

Emiel spoedde zich naar huis, een kwartier verder.

Moeder had zijn maal reeds klaar staan. De zusjes hadden al gegeten.

— Ik moest overwerken, zei de zoon. Het is laat geworden.

— Och, jongen, dat is niet erg. Dien maar trouw uw meester. Dan komt ge vooruit. Ge moogt nooit tegen wat meer werk opzien, sprak moeder.

— Dat is het niet. Maar George Martin hield weer juist mij. Dat doet hij altijd. Hij kon aan iederen klerk de beurt geven voor overwerk. Het is omdat ik u niet veel zou kunnen helpen.

— Martin is jaloersch van ons, ik weet het wel. En zijn vrouw ook. Ze hebben er toch geen reden voor. Hij verdient geld op het kantoor en zijn vrouw in den winkel. Ze hebben het veel breeder dan wij. Ze kennen niet mijn zorgen en moeite. Maar ik ben niet jaloersch van hen. Tracht zijn kuren te verdragen. Onrecht houdt toch geen stand, jongen. Doe trouw uw plicht.

Na het eten trok Emiel een oud pak aan, want

op het kantoor moest hij netjes gekleed zijn. Nu vulde hij bakken en potten in den winkel met voorraad, dien hij van zolder of uit een achterkamer haalde. Ook bestelde hij klanten, terwijl moeder wat huiswerk verrichtte.

Emiel kende goed de waren en de prijzen. En hij was vriendelijk tot de menschen.

Zoo hielp hij zijn moeder.

Later op den avond, leerde hij nog in een boek over handel. Zijn zusjes waren dan al naar bed. Moeder had den winkel gesloten, en zat bij haar zoon te naaien of te stoppen. Ze dankte God, dat ze zulk een braven jongen had, die zijn plicht begreep en haar reeds tot groote steun was. Ook de meisjes waren lief voor haar

II.

Den volgenden morgen kwam George Martin met ernstig gelaat bij zijn patroon.

— Mijnheer Boeke, er is wat ergs gebeurd, zei hij. Ik moet het u meedeelen.

— Wat dan?

Martin toonde een blad papier met de cijfers van de aanbesteding voor een huis.

— Dit is onze aanbesteding voor de woning van mijnheer Dupont, vervolgde hij.

— Ja, dat zie ik wel.

— Het zat in dezen omslag met het adres van

den ondernemer Lauwers. Ik heb den omslag gisteravond in de gang gevonden. Kijk, er zit een postzegel op. Dus moest de brief aan Lauwers gezonden worden. Maar hij, die dat wilde doen, heeft hem blijkbaar in de gang verloren, en kon hem niet terug halen, toen hij het bemerkte. want dan was het kantoor gesloten. Lauwers is uw hardste concurrent.

— Ja, natuurlijk! Hij loopt me gedurig in den weg. En als hij mijn cijfers kent, kan hij wat lager bieden en krijgt hij het huis te bouwen. wie is de schurk, die hem dat sturen wil; en daarvoor natuurlijk door Lauwers betaald wordt.

— Het is het schrift van Emiel Vervelde...

— Van dien jongen?

— Ja, ik herken het duidelijk. En het verwondert me niet, dat hij zoo voor Lauwers werkt. De vrouw van Lauwers haalt al haar kruidenierswaren in den winkel van vrouw Vervelde. De eene dienst is de andere waard, en vooral, als Emiel er nog een goede belooning voor krijgt.

— Lauwers mocht de vlasfabriek van Vergote bouwen. Hij was wat lager dan ik. Hij zal dan ook mijn cijfers gekend hebben!

— Waarschijnlijk.

— En Emiel Vervelde speelt hier de gemeene rol!

— Gisteravond waren er ook brieven te tik-

ken voor de avondpost, hernam Martin. Daar Emiel de jongste klerk is, hield ik hem na de anderen, om dat te doen. Hij zat hier aan de schrijfmachiene. Hij heeft toen zeker dat lijstje gekaapt, want hij bleef daarna nog een tijdje hiernaast; natuurlijk om het haastig af te schrijven. Hij zal het adres op de machiene geklopt hebben, toen hij met de brieven bezig was. En in zijn gejaagdheid, om weg te geraken, toen alles klaar was, heeft hij den brief verloren. Gelukkig dat ik hem vond, wanneer ik vertrok. Nu weten we hoe Lauwers achter uw zaken geraakt!

— Ik zal hem zijn gemeenheid eens flink verwijten.

— Aan Lauwers?

— Ja...

— Ik zou tegen hem zwijgen, want anders doet hij u nog een proces aan voor laster. Gij kunt niet bewijzen, dat hij om die cijfers gevraagd heeft of Vervelde betaalt.

— Maar als de jongen bekent!

— Die zal niet bekennen. Hij doet zich hier wel zeer gewillig voor, maar ik ken hem beter. Hij is een fijne huichelaar!

— Bekennen zal hij of ik haal de politie!

— Eigenlijk verdient hij dat, mijnheer Boeke, maar dan wordt de zaak nog ernstiger. Ik heb medelijden met zijn moeder, een weduwe. Stuur

Emiel Vervelde weg en houd verder het geval stil.

— Och ja, anders lachen ze me nog uit, om dat ik me zoo laat bedriegen door een knaap. Maar aan de deur vliegt hij!

— Ja, dat kan niet anders. Is de politie er in gemoeid, dan krijgt hij nergens meer een plaats en ik denk aan zijn moeder... Ze is al ongelukkig genoeg, veinsde George Martin.

— Roep Vervelde hier! beval de patroon. Laat me alleen met hem. Dan zal hij misschien bekennen.

Even later trad Emiel binnen. Mijnheer legde hem de lijst met de cijfers voor en vroeg:

— Wie heeft dat geschreven?

— Ik, mijnheer, antwoordde Emiel, wat ongerust, omdat de meester zoo bits sprak.

Hij vreesde, dat hij fouten gemaakt had.

— En aan wien moest gij dat papier zenden? hernam de baas.

— Aan niemand, mijnheer!

— O, zoo, aan niemand! En waarom hebt ge het dan in een enveloppe gestoken, leugenaar?

— Maar, mijnheer, ik heb het niet in een enveloppe gestoken. Ik moest gisteravond die lijst afschrijven van mijnheer Martin, en hij nam ze mee.

— Zoo jong en zoo verdorven! Zeg de waar-

heid! riep de patroon uit. Die enveloppe moest naar mijnheer Lauwers, en ge hebt ze in de gang verloren. Mijnheer Martin vond ze. Ge hebt al meer van die lijsten gezonden aan mijnheer Lauwers. Wat betaalt hij u daarvoor?

— Maar, mijnheer... wat denkt ge nu toch? Ik heb nooit iets aan mijnheer Lauwers gestuurd.

— En ik zeg, dat ge geheimen van het kantoor verraadt aan mijnheer Lauwers! Waarom moest gij die cijfers afschrijven?

Emiel was waarlijk geheel ontsteld door deze vreeselijke, valsche betichting.

Mijnheer Boeke hield dat voor schuldbesef.

— Antwoord! Waarom moest gij die cijfers afschrijven? herhaalde hij driftiger.

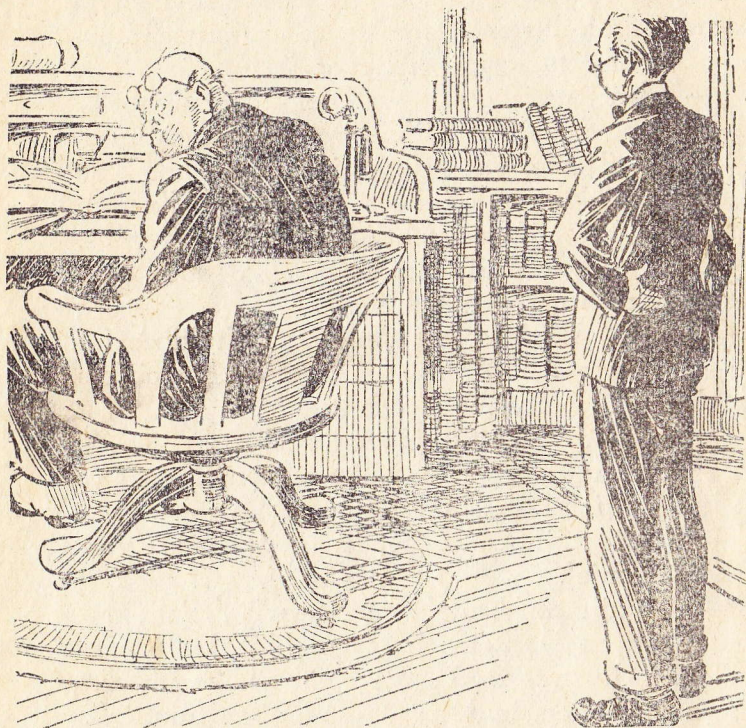
— Mijnheer Martin gebood het me.

— Het nu nog op een ander steken! Beken of ik laat de politie halen!

— Maar mijnheer... het is de waarheid! verzekerde Emiel.

— Ge zijt een brutale leugenaar! Verlaat onmiddellijk het kantoor, en wees blij, dat ik om wille van uw vader, die me goed gediend heeft, en van uw moeder de politie er buiten houdt! Ik ben het moe nog langer met zulk een bedrieger te spreken. Maak dat ge buiten zijt. Ze zullen uw loon bij uw moeder brengen, al verdient ge dat niet.

Mijnheer Boeke keerde zich om en zat weer voor zijn lessenaar.

Onthutst stond Emiel achter hem. Weggestuurd als een bedrieger! En hij was onschuldig!...

— Mijnheer, ik heb niets misdaan, geloof me toch! smeekte hij. Ik moest die lijst afschrijven van mijnheer Martin.

De patroon wendde het hoofd en snauwde:

— Als ge niet dadelijk buiten zijt, laat ik u op straat gooien!

Nu moest Emiel wel gaan. De tranen schoten hem in de oogen. Hij kwam in de groote kantoor-kamer.

— Waarom kijkt ge zoo verschrikt? vroeg de boekhouder, die hem gewenkt had.

— Ik ben weggezonden, stamelde Emiel. Mijnheer beweert, dat ik lijsten van aanbesteding aan mijnheer Lauwers heb gezonden. O, het moet allemaal valsch spel zijn van George Martin.

— Vertel me eens alles!

Mijnheer Brouwers luisterde aandachtig.

— En dat is de waarheid, Emiel? vroeg hij dan ernstig.

— De zuivere waarheid!

— Ik geloof u. Ik zag, dat Martin u hield na de anderen.

— Eerst moest ik brieven tikken en dan die lijst schrijven. O, Martin wil me hier weg hebben. Het is uit wraak, omdat er meer menschen naar onzen winkel komen dan naar den zijnen...

— Het zou toch allergemeenst zijn. Misschien is het een misverstand. Zeg niets aan de anderen! Wacht in de gang, ik zal eens bij mijnheer gaan!

George Martin was intusschen bij mijnheer Boeke teruggekeerd.

— Hij liegt alles. Hij zegt, dat gij hem dat lijstje hebt laten schrijven. sprak de patroon.

— Van die aanbesteding?

— Ja.

— Dat is durven!

— Ik heb hem buiten gezwierd. Ik wilde niet langer naar zijn leugens luisteren. Bedrogen worden op mijn eigen kantoor! Gelukkig, dat ge het ontdekt hebt.

— Het was een toeval. Het is schoon van u, dat ge er de politie buiten laat. Zijn moeder zou er te veel onder lijden en misschien bleven er ook menschen voor uit haar winkel weg, huichelde Martin.

— Haar man is in mijn dienst geweest. Over hem was ik altijd tevreden.

— Och, zoo'n jongen liep te veel op straat. Hoe gaat dat, als er geen vader is!

— Het is waar! Laat ons nu brieven schrijven voor dat huis te Roubaix, hernam de patroon.

De baas begon dan te dicteeren.

Er werd geklopt. De boekhouder trad binnen.

— Wat is er, Brouwers? Ik ben druk bezig zei mijnheer Boeke.

— Ik kom toch eens even spreken over Emiel Vervelde. Hij heeft me alles verteld en er moet hier een misverstand zijn, sprak de boekhouder.

— Dus ben ik onrechtvaardig? riep de patroon uit.

— Neen, dat zeg ik niet...

— Heeft Vervelde u wijs gemaakt, dat ik hem die aanbestedingslijst liet schrijven? vroeg Martin.

— Dat zegt hij.

— Dus ik ben dan de leugenaar? Ik wilde dien brief aan Lauwers zenden! Spreek rechtuit, Brouwers! riep Martin heftig.

— Laat me gerust! snauwde mijnheer Boeke tot den boekhouder. Wilt gij u door dien deugniet laten bedriegen, ge moet het weten, maar mij zal hij het niet meer doen! En ge moest beschaamd zijn te luisteren naar zijn valsche beweringen over mijnheer Martin! Ga aan uw werk, mijnheer Brouwers. En zorg, dat Vervelde seffens buiten is!

Verontwaardig ging de boekhouder heen.

— Martin is een valsche mouwveger, zei hij

bij zich zelf. Mijnheer zal wel ondervinden. dat die kerel alles durft voor zijn eigen voordeel.

Hij begaf zich bij Emiel in de gang.

— Mijnheer wil nu niet naar mij luisteren, sprak hij medelijdend. Maar houd moed. Onrecht blijft niet duren.

— Weggestuurd worden als een bedrieger! kloeg de knaap.

— Ja, het is hard. Ik kom van avond wel eens bij uw moeder.

De arme jongen vertrok in treurige stemming naar huis. Er was gelukkig niemand in den winkel.

— Wat is er nu? vroeg moeder. Zijt ge niet wel? Ge ziet zoo bleek, Emiel, vervolgde ze bezorgd.

— Ik ben weggestuurd, moeder, zei Emiel somber.

— Wat zegt ge! En waarom? Ge hebt toch niets gezegd over dat laat werken van gisteravond?

— Neen, moeder, Het is een gemeene wraak van George Martin. Gisteravond liet hij mij een lijst schrijven met cijfers over de aanbesteding van een huis. Mijnheer Lauwers en andere ondernemers willen dat huis ook bouwen. Wie het laagst biedt, krijgt het werk.

— Ja, dat weet ik wel. En dan?

— De ondernemers houden die prijzen ge-

heim. En nu beweerd Martin, dat ik gisteravond stil die cijfers afgeschreven heb, en het lijstje aan mijnheer Lauwers wilde zenden, opdat die de prijzen van mijnheer Boeke zou kennen. Hij liet me het lijstje schrijven en ik gaf het hem...

Hij moet het dan in een enveloppe gestoken hebben met het adres van mijnheer Lauwers. En hij deed net of ik die enveloppe in de gang verloren had en hij ze vond, en zoo wist, dat ik mijnheer Lauwers inlichtte.

— Maar had dat verteld aan mijnheer!

— Dat deed ik. Mijnheer wilde niet luisteren. Hij gelooft alles, wat Martin zegt, en beweerde, dat ik al meer zulke cijfers aan Lauwers gegeven had en daarvoor geld krijgt. Hij zond me weg.

— Maar dat is toch te onrechtvaardig! riep moeder uit.

— Wraak van Martin. Hij kan ons niet verdragen. O, moeder, ik zal naar de politie gaan. Ik wil niet van bedrog beschuldigd worden. De boekhouder gelooft wel, dat ik onschuldig ben, maar mijnheer wilde naar hem ook niet luisteren. Ja, ik ga naar de politie!

— Neen, jongen! Ik zal dadelijk met mijnheer Boeke gaan spreken. Hij is voor uw vader altijd een goede meester geweest. Let op den winkel, jongen.

Vrouw Vervelde kleepte zich wat op en ver-

trok. De boekhouder kondigde haar bezoek bij mijnheer Boeke aan.

— Mij nog lastig vallen voor dien jongen deugniet! bromde de ondernemer

Hij liep naar de gang, waar de weduwe stond.

— O, mijnheer, wat is er nu toch gebeurd? vroeg vrouw Vervelde.

— Uw zoon zal u wel leugens wijs gemaakt hebben! Mijn geheimen verkoopen, het is een schande!

— Maar dat heeft Emiel niet gedaan, mijnheer! Martin liet hem die lijst afschrijven.

— Dat liegt uw jongen! Geef hem liever een pak slaag, dan is er kans, dat hij zich betert. En ga nu heen! Ik heb wel wat anders te doen dan heel mijn morgen voor zulk een bedrieger te verliezen.

— Emiel is geen bedrieger! Was mijn man er een?

— O, neen! Maar neem uw zoon goed onder handen, opdat hij zich betere en wordt als zijn vader. Uit medelijden met u laat ik er de politie buiten.

— Emiel wil er zelf heen gaan!

— Met zijn mond! Ik heb de bewijzen van zijn schuld. En als hij mijnheer Martin beticht kan hij nog een andere straf oploopen.

— Martin is valsch! riep vrouw Vervelde verontwaardigd uit.

— Ga nu heen! Ge weet niet wat ge zegt! Ik luister niet langer!

Kwaad liep mijnheer Boeke naar zijn kantoor terug.

Vrouw Vervelde ging bedroefd weg. Toen Emiel hoorde hoe ze behandeld was geworden, zei hij:

— O, moeder, laat me dan zelf naar de politie gaan.

— Neen, jongen. Mijnheer Boeke zal nadenken, en dan de zaak beter onderzoeken. Hij is toch altijd rechtvaardig geweest. Ik zal vanavond mijnheer Lauwers spreken. Die zal aan mijnheer Boeke zeggen, dat gij hem nooit iets gezonden hebt.

Na zes uur kwam de boekhouder. Hij raadde ook aan te wachten. Mijnheer zou wel de kwestie nader overwegen.

— En ik spreek er hem nog over, beloofde Brouwers. Laat er mijnheer Lauwers buiten. Anders wordt er nog meer gebabbeld. En Lauwers zou kwaad naar Boeke toelopen en deze misschien uitschelden. Ze zijn geen vrienden.

Eenige dagen verliepen. Een klerk had Emiel's loon gebracht, de maand voluit, maar de ondernemers liet overigens niets van zich hooren.

Weer kwam de boekhouder.

— De baas wil nog niet naar me luisteren, zei hij. En in uw plaats is een neef van Martin

als klerk aangenomen. Nu begrijp ik, waarom George u weg wilde hebben. Er komt dan ook jaloezie bij over den winkel. Ik begrijp niet, dat mijnheer Boeke zoo verblind kan zijn, al is Martin een sluwe fleemer.

— Nu ga ik zelf naar de politie. Hier in de straat weten ze het, dat ik voor bedrog weggestuurd ben, zei Emiel. Ik verdraag het niet langer...

— Laat dat! hernam mijnheer Brouwers. De gelegenheid komt wel om aan den patroon te bewijzen, dat hij het geval niet goed onderzocht heeft. Martin zou de politie om den tuin leiden. Hij heeft nu eenmaal dat stuk van u...

— Maar als ik het met de pen geschreven heb, hoe komt het adres van de enveloppe dan getikt met de machiene? Ze kunnen toch begrijpen, dat Martin het zelf gedaan heeft, om mij voor een bedrieger uit te maken.

— Martin zegt, dat gij het adres getikt zult hebben, toen ge met de brieven bezig waart. En mijnheer gelooft hem.

— Moet ik dan onder het onrecht blijven lijden! kloeg Emiel. Als ik een andere plaats zoek, zullen ze vragen, waarom ik bij mijnheer Boeke weggegaan ben en de leugens van Martin gelooven. Zoo kom ik nergens binnen. En ook, ik wil recht!

De boekhouder maande Emiel tot geduld aan.

Het waren voor den jongen droevige dagen. Hij verweet Martin op straat zijn valscheid.

— Ik zal u voor laster aanklagen bij de politie! dreigde de man.

— Ga maar! riep Emiel terug.

Maar moeder gebod hem Martin te mijden.

— Emiel, ik bid God, dat hij ons recht doe, zei vrouw Vervelde. En we zullen moedig wachten.

III.

Mijnheer Boeke en George Martin, die de auto bestuurde, reden naar Roubaix. Te Halwijn, voorbij Meenen, moesten ze hun papieren aan de Fransche tolbeambten toonen.

— Stapt eens uit! zei een der douaniers.

Mijnheer Boeke en Martin gehoorzaamden.

De beambten stegen in de auto en betastten de wanden.

— Ge denkt toch niet, dat ik smokkelwaar verborgen heb? vroeg mijnheer Boeke lachend.

Een andere douanier keek onder den wagen.

— Daar zitten twee bakken! riep hij uit. Waar dienen die voor?

Plots liep George Martin terug naar België. Een beampte wilde hem grijpen, maar de afstand was te kort. Martin ontsnapte.

— Wat krijgt hij nu! zei de heer Boeke verbaads. Kom toch hier! riep hij nog.

De douanier lag onder de auto. En weldra bracht hij pakken te voorschijn.

— Wat is dat? hernam mijnheer Boeke ontsteld.

— Belgische tabak, die gesmokkeld moest worden, zei een luitenant der douane. Dat weet ge toch wel, mijnheer!

— Ik! Wat ge nu denkt!

— Is het uw auto?

— Ja, natuurlijk...

— Dan houd ik u aan...

— Maar ik weet niets van die tabak af. Ha! het is Martin, die smokkelen wilde! De bedrieger! Waarlijk, mijnheer, het was mij geheel onbekend.

Onder de auto waren twee houten bakken aangebracht. Ze zaten vol met tabak, die in Frankrijk heel wat duurder verkocht wordt dan in België. Daarom smokkelen veel lieden op allerlei wijze tabak.

Er kwamen talrijke menschen rond de auto staan. En mijnheer Boeke schaamde zich. Ze bezagen hem als een smokkelaar.

— Ik zweer u, dat ik niets van die tabak afwist. Mijn klerk heeft me schandelijk bedrogen! verzekerde hij tot den luitenant.

— Het zal nader onderzocht worden. We

slaan de tabak en de auto aan en laten u naar Rijsel brengen.

— Ben ik de auto kwijt?

— Ja, vermits er mee gesmokkeld werd. Zood is de wet.

— En ge neemt mij gevangen?

— Ja... Het is uw auto... Gij zijt verantwoordelijk...

— En de dader is gevlucht! Als hij niet schuldig was, zou hij niet dadelijk weg geloopt zijn.

— Gij kunt met hem samen werken, zei de luitenant. Dat moet het gerecht onderzoeken.

En mijnheer Boeke werd naar Rijsel gebracht en er als een gewone smokkelaar gevangen gezet. Men had hem gezegd, dat hij vrij kon worden, als hij een groote som stortte. Maar dat wilde hij niet.

— Dan beken ik schuld, wedervoer hij. Ik wist van die tabak niets af.

Hij riep de hulp in van een advocaat.

IV.

Nelly en Anna Vervelde, de zusters van Emiel, kwamen door het Eksterboschje. Ze waren naar een hoeve geweest om eieren voor moeders winkel.

— Daar staat George Martin, zei Anna.

— Ja, antwoordde Nelly.

— Laat ons langs een anderen kant gaan! Ik ben bang van hem.

Ze had thuis zoo ongunstig over Martin hooren spreken.

— En er komt nog iemand bij hem, vervolgde Anna angstig.

— We zullen stil achter de struiken wegtrekken.

Ze namen die richting. Maar ze konden de twee mannen hooren spreken.

— Het is vandaag mislukt, zei Martin. De tabak werd gevonden door de douaniers te Halewijn.

— Dat is stom! riep de andere uit.

— Kan ik er aan doen? Ik kon gelukkig nog terug loopen naar België. Maar ze hebben mijnheer Boeke gepakt. We moeten verraden zijn. Misschien heeft Emiel Vervelde iets bemerkt en ons verklikt. Hij is kwaad op me omdat ik hem van het bureel heb doen weg jagen.

— Hoe zou hij weten, dat wij blauwen?

— Ja, hoe! Hij zal me bespied hebben misschien.

Nelly Vervelde had den naam van haar broer gehoord. Ze bleef staan en wenkte Anna zich zeer stil te houden.

— Er is voorzeker een andere verrader en die weet misschien ook, dat we al veel tabak hebben in de Lannoystraat, hernam de vriend van Mar-

tin. Ge moet naar Roubaix en Leon verwittigen...

— Ik naar Roubaix! En ik ben moeten vluchten...

— Te Halewijn! Wel ga over langs Rekkem. Daar kennen ze u niet. Ge moet het doen. Als de verrader meer weet, zijn we al de tabak kwijt, die we in Frankrijk hebben. En Leon is er aan. Ik kan niet gaan. Ge weet, dat ik van avond moet blauwen te Wervik over de Leie. Het is een groote zaak.

— Nu ik zal het dan doen... Als het donker wordt, trek ik bij Rekkem over. Het is een leelijk geval. Ik ben nu mijn plaats op het bureel kwijt! kloeg Martin.

— Doe als ik en smokkel nog meer. Daar is veel geld mee te verdienen! Dus ge zorgt voor Roubaix. Ik begrijp niet, hoe we verraden werden! We maken hier in het boschje onze afspraken.

— Misschien heeft Emiel Vervelde vroeger al gezien, dat ik die bakken onder Boeke's auto plaatste in de garage en heeft hij zich nu willen wreken. Wie kan er ons hier af luisteren, als we bijeen komen? vroeg Martin.

— O, dat weet ge niet.

Nelly trok haar zusje mee. Ze werd nu ook bang. Die twee kerels moesten haar eens ontdekken. Opgewonden kwam ze thuis.

Het was hier in de straat al bekend, dat mijnheer Boeke te Halewijn aangehouden was voor smokkelarij van zijn klerk.

— Nu komt het uit, welk een valschaard George Martin is, had Emiel tot moeder gezegd. Hij moet dikwijls met mijnheer Boeke naar Frankrijk rijden en hij maakte er gebruik van om tabak in de auto van zijn meester te verbergen. Hij verdiende nog niet genoeg. Hij moest meer en meer winnen.

Thans vertelde Nelly, wat ze in het boschje gehoord had.

— De deugniet denkt dus, dat ik hem verraden heb, zei Emiel. Nu zou ik het kunnen doen. Hij gaat over Rekkem weer naar Frankrijk, en hij moet in de Lannoyststraat tabak hebben liggen.

— Neen, jongen, zoo moogt ge u niet wreken, merkte vrouw Vervelde op.

— Ik zou er anders mijnheer Boeke mee helpen. Als de Franschen Martin vast hebben, den waren schuldige, zullen ze mijnheer vrij laten. Maar ik houd mijn mond. Mijnheer Boeke kan nu eens ondervinden wat onrecht is, bromde Emiel.

— Dat is ook niet oprecht van u! Geen wraak, jongen, vermaande moeder. Maar nu doet ge me anders over het geval denken. We kunnen de onschuld van mijnheer Boeke bewijzen.

— Mocht ik mijn onschuld bewijzen, moeder?

— Neen, maar als een ander verkeerd handelt, is dit voor u geen reden het ook te doen. Mijnheer Boeke zit onplichtig gevangen. En wij weten meer...

— Dat is waar! Wel, zeg het dan aan mijnheer Brouwers, stelde Emiel voor. Of wil ik gaan?

— Ik zal het zelf doen. We moeten een onschuldige verdedigen tegen een schuldige. Dat is recht.

Vrouw Vervelde ging naar het kantoor en de boekhouder hoorde verrast naar haar verhaal.

— Natuurlijk moet mijnheer Boeke geholpen worden, zei hij dan. Hij heeft gemist met Emiel, maar hij is toch een eerlijk man. En nu veroordeeld worden voor smokkelen, als Martin hem zoo gemeen bedrogen heeft, dat mag toch niet zijn. Martin had zijn volle vertrouwen en dan de auto van mijnheer op die manier misbruiken! Het is een ware schande. Veel menschen zouden nog denken, dat mijnheer daaraan mee deed. Het is goed dat ge gekomen zijt... Mevrouw Boeke heeft veel verdriet. Ik ga nu bij haar. Zeg niets aan anderen.

Vrouw Vervelde keerde naar huis terug.

George Martin nam de train naar Rekkem een dorp tusschen Meenen en Moeskroen. En daar ging hij op een eenzaam punt over de grens. Hij vermeed de post der douanen.

Hij volgde nu een binnenweg. Plots doken twee tolbeambten, die in een gracht gezeten hadden, voor hem op.

— Niets aan te geven? vroegen ze eerst.

— Neen, antwoordde Martin, die wel gezorgd had, dat hij nu geen verboden waar bij zich had.

— Toon eens uw pas! beval een der ambtenaren.

Martin werd ongerust. Waarom vroeg men nu zijn pas? Hij haalde het boekje uit zijn zak. Tegelijk wilde hij terug loopen. Maar de douaniers waren op hun hoede en grepen hem vast.

— Gij zijt George Martin. zei er een.

— Ja. Maar ik smokkel toch niet. Wat misdoe ik?

Dit gesprek werd in het Fransch gevoerd.

— Ge hebt vanmorgen bij Halewijn gesmokkeld.

— Het is niet waar!

— Met een auto...

— Ge hebt een verkeerden voor. Ik weet niets van een auto, loog Martin.

Maar de ambtenaren namen hem mee naar een kantoor. En daar bleek uit de pas, dat men den man had, wiens aanhouding een paar uur te voren van uit Rijsel bevolen was. Martin werd dadelijk naar die stad gebracht. Een heer van het gerecht vroeg hem, waar de tabak in de Lannoystraat verborgen was. Eerst beweerde de gevangene, dat hij van geen tabak af wist. Maar het duurde niet lang of hij bekende alles. Hij moest mee naar Roubaix met tolbeambten en gendarmen.

Daar woonde een kennis, Leon, die ook geweldig schrok bij dit onverwacht bezoek. Hij loochende echter niet, en wees in een kamer wel honderd kilo tabak.

— Martin heeft die hier gebracht, zei hij.

De schuldige moest nu bekennen, dat hij de smokkelwaar meest met de auto van mijnheer Boeke vervoerd had. Hij werd terug geleid naar Rijsel en Leon met hem. Martin zei, dat mijnheer Boeke niets van dat smokkelen had geweten. Hij werkte samen met een vriend in België.

Maar die vriend werd denzelfden avond met twee andere kamaraden verrast, toen hij in een bootje tabak over de Leie naar Frankrijk bracht.

In de gevangenis dacht Martin er over na, wie

hem toch zoo verraden kon hebben. Niemand! Dien dag had de douane bevel gekregen alle auto's en bussen, aan de grens eens goed te onderzoeken, daar het gebleken was, dat men in de steden van Noord-Frankrijk veel Belgische tabak verhandelde, die gesmokkeld was geworden.

Den volgenden morgen werd mijnheer Boeke in een auto, die hij zelf huurde, naar het gerechts-hof gebracht. Zijn advokaat was daar ook.

— De zaak staat goed, zei deze. Uw klerk is gisteren aangehouden geworden. Ik kreeg in den namiddag het bezoek van uw boekhouder, mijnheer Brouwers, die me gewichtige inlichtingen gaf, welke ik dadelijk aan het gerecht overgaf.

De advokaat vertelde dan, wat Brouwers hem kon vertellen, dank aan de mededeelingen van vrouw Vervelde.

— Ge zult dadelijk vrij zijn, verzekerde de advokaat.

Hij werd in een zaal gebracht. Daar stond George Martin ook.

— Gemeene bedrieger! snauwde mijnheer Boeke hem toe. Moest ik daarvoor zulk een vertrouwen in u hebben!

Martin keek beschaamd voor zich.

De rechter verzocht mijnheer Boeke kalm te blijven. Hij deelde hem mee, dat zijn onschuld nu gebleken was en hij in vrijheid werd gesteld

— En mijn auto? vroeg de ondernemer.

— Ha, die is aangeslagen, omdat met dat voertuig het smokkelen gepleegd is. Maak een akkoord met de douane.

— Valschaard, zoo hebt ge mij bedrogen! zei mijnheer Boeke weer tot Martin. Kom nooit meer onder mijn oogen!

Hij was dus vrij. De advokaat hielp hem voor de kwestie van de auto. Mijnheer Boeke moest een groot bedrag betalen, om weer in bezit te komen van zijn wagen. Het was een schadelijke dag. Hij kon zelf niet sturen en huurde een chauffeur, die hem naar huis moest brengen. De advokaat had ook zijn loon ontvangen.

Zoo kwam mijnheer Boeke terug, tot vreugde van zijn vrouw.

— Ja, het is een dure geschiedenis, zei ze, toen ze alles gehoord had, maar het is een goede les, om vleiers niet te vertrouwen. We hebben beiden te veel naar de schoone praatjes van Martin geluisterd. Zeg, gelooft ge nu nog, dat Emiel Vervelde dat bedrog gepleegd heeft?

— Neen! Martin heeft me daarmee ook bedrogen, om zijn neef hier te plaatsen. Ik zal dat familielid van hem eens dadelijk buiten jagen.

— Onderzoek eerst of die jongen wist, hoe hij de plaatsvervanger werd van Emiel. Doe geen nieuw onrecht. Ge hebt nu ondervonden, wat het is onrechtvaardig behandeld te worden.

— Dat is waar! Wat was ik kwaad, toen ze me als een boef naar Rijsel brachten!

— Ik geloof u, hernam mevrouw. Maar als een boef ook werd Emiel Vervelde van het kantoor gejaagd. En die menschen hebben kwaad met goed vergolden. Ze brachten uw onschuld aan het licht.

— Ja, dat heb ik gehoord

— Ik zou nu eens naar Emiel gaan. Het is uw plicht.

— Ge hebt gelijk. Ik moet dat onrecht herstellen. Domoor, die ik was, om zoo, door alles heen, dien Martin te vertrouwen. Mijnheer Brouwers wilde me de zaak uitleggen en ik stuurde hem weg; hij is toch langer in mijn dienst dan Martin met zijn fluweelen tong, maar zijn valsch karakter. Ja, ik ben in heel dat geval een ezel geweest.

Emiel hielp in den winkel, en juist ging een klant heen, toen mijnheer Boeke kwam.

— Ik moet uw moeder en u eens spreken, zei de ondernemer.

Hij zat in de eenvoudige keuken.

— Ge zijt dus terug, mijnheer, merkte vrouw Vervelde op.

— Ja, en ik dank u voor uw hulp.

— Dat was mijn plicht.

— En ik beken, dat ik uw zoon onrechtvaardig behandeld heb. Ook toen heeft George Mar-

tin me leelijk en sluw bedrogen, maar ik had eerlijker moeten zijn. Ik wilde naar niemand luisteren, dan naar Martin. Emiel, vergeef het mij. Kom morgen terug en gij wordt mijn secretaris. Ge zult evengoed als Martin brieven schrijven en me anderszins helpen, maar me niet bedriegen. En gij krijgt dezelfde wedde als hij had. Ja, ik had meer aan uw eerlijken vader moeten denken, die me altijd trouw heeft gediend.

Moeder kreeg de tranen in de oogen.

— Och, mijnheer, ik heb God gebeden om uitkomst en ik wist, dat ge recht zoudt doen, sprak ze dankbaar.

De meisjes kwamen uit school. En mijnheer Boeke liet Nelly nog eens alles vertellen uit dat boschje.

— Morgen komt ge naar mijn huis, zei hij tot haar en Anna. Dan ligt er iets klaar voor u.

Den volgenden ochtend stapte Emiel in gelukkige stemming naar het kantoor. Mijnheer Brouwers begroette hem blij en ook de andere klerken toonden zich tevreden.

Martin's neef was uit zich zelf weggebleven. Het bleek nadien, dat hij ook van dat smokkelen afwist, zoowel als George's vrouw.

Emiel kreeg nu zijn plaats in het bureel van mijnheer Boeke. Ja, hij was nog jong maar toch vlug en bekwaam. En thuis leerde hij immers veel bij.

Nelly en Anna kwamen van mevrouw Boeke terug met een pop en een doos meubeltjes.

George Martin kreeg zes maanden gevangenisstraf en een zware boete, samen met Leon en den anderen vriend.

Hij schreef aan zijn vrouw, dat ze den winkel moest uitverkoopen, tegen dat hij vrij kwam. Hij wilde niet meer in de plaats wonen, waar hij zich een voornaam heer gewaand had, en zich nu zoo vernederd zou gevoelen.

Emiel Vervelde voldeed zijn patroon uitstekend. Moeder was nu geheel uit den nood. Haar winkel bleef de gunst van de menschen genieten.

Nelly hielp na de schooljaren haar moeder en Anna kreeg ook een betrekking op het bureel van den ondernemer.

En het was of vader van zijn portret aan den muur gelukkig op vrouw en kinderen neerzag om den zegen in het gezin, waar moeder geëerd werd en liefde woonde.

E I N D E.